

carunculas tuberculaque non aequaliter omnibus mulieribus propendula adipsas, quae *uulva*
 Graeci vocant. Ad haec, in anteriori ceruicis sede paulo supra pudendum, ubi uesciae collum ipsi in se
 ritur, non ad amissum aequalis est. Nam utrinque ad insertionis latera, tenuis uteri ceruicis portu cu-
 la excrescit, in ipsius amplitudine propendens, ac illis membranis processibus forma per se similis,
 quos urinae in urinarios meatus uesciae, & bilis ex duodeno in deferentem illam meatum, regressum
 prepedire inuimus. Haud secus quam si uteri ceruix urinam admitteret, penduli uero processus
 urinam aut aliam materiam in uesciae collum regurgitare prohiberet. Praeterea uteri ceruicis amplitudo
 toto ipsius ductu non angustatur, & eiusdem est amplitudinis, quae fundo continuatur (si modum am-
 plior distendit aptior inibi non sit) ac quae in pudendum cessat. Verum in huius amplitudinis fine
 seu elatior sedem, fundi orificium prominet, nusquam ceruicis latera suo mucrone contingens,
 neque propter ceruicis contractionem aut distentionem mobile. Porrigitur enim ex humillima fun-
 di sede in hanc ceruicis regionem, uti substantia obtusioris in pene glandis modo, cui transuersa
 fissura seu foramen inest, quod uteri aut fundi ipsius os uocari solitum est: quemadmodum mulie-
 bre pudendum, ceruicis uteri os nuncupamus. Verum ut hoc non distentum alioquin secundum
 corporis rectitudinem ductae sectionis modo conuenit, ita quoque illud transuersa, at non perpetuo
 aequali. Praegnantibus enim rugosa est admodum, & perquam angusta, ut specillum nisi ualidius
 impulsu uix admittat. Quae nuper pepererunt, ampliore hanc fissionem, minusque contractam
 rugosam uel possident: non praegnautes autem, medio habent modo. Quod uero, quoties fundi
 orificium distenditur ac dehiscit, ut & ceruicis orificium, orbiculare fiat, manifestum esse, etiam si non
 dicatur, arbitror. Aperitur autem in coitu non semper quidem, sed quum uirile semen appetes, id na-
 turali motu fugendo allicit, & quando uterus non concepturus, uirile semen una cum muliebri
 semine iterum eructat, aut in pollutione, uel asseculo muliebri duntaxat semen excernit. Nequaquam
 enim distenta uteri ceruice, simul quoque id perpetuo recluditur. Haud enim decuisset infatigatae
 mulieris arbitrio, etiam post conceptum uenerem procaciter nimium desideraturae, orificium illud
 subijci. Ut interim praeterea quanta successione speciei noxa, mulieres subinde genitura praeter
 sententiam non referuaret: quantaque licetia nullo habito conceptionis metu, maritis parentibusque
 imponerent, si modo fundi orificium Natura musculos arbitrarie motus opifices elargita fuisset,
 idque ita ac ceruicis uteri fundi orificium semper aperiri potuisset. Quam inepte uero & falso ple-
 rique fundi orificium penem in coitu excipere, illumque in uteri sinum inferi scripserint, praeter alia,
 corporis quoque resectio luculentissime testatur. Porro in partu quum toto tempore quo uterum
 gessit mulier, ad amissum contractum oclusumque fuerit, adeo aperiri, extendi, remitti, ut foetus
 hac prociat, scimus quidem, & audientes stupefcimus: at Naturae miraculum nimis quam segniter
 admiramur, summi rerum Opificis providentiam hymnis parum celebrantes. Ad uteri quoque
 formam ipsius cornua spectare uidentur, quae Herophilus in mulieribus opportunissime iam
 nascentibus bouum cornibus assimilauit. Quemadmodum enim uitulorum capita utrinque qua-
 prona sentur cornua, extuberant: ita etiam superior uteri pars, quam quartae circuli parti com-
 parauimus, utrobique ueluti in duos obtusos definit angulos, qui reuera uteribus Anatomis
 hominum cadauera secantibus cornuum uice habebantur, uasorumque semen muliebri deferentium
 insertionem excipiunt. Neque hic quenquam Galeni studiosum (uti sane omnes qui Medicinae
 nomen dedimus oportet esse studiosissimos) mihi ob pleraque illius dogmata obstrepere uelim,
 atque alias uteri partes requirere, quas cornu accuratius assimilari cupiat, priusquam sedulo Galeni
 loca in libris de Partium usu, de Semine, de Uteri resectione, expendat, atque uaccinum uterum
 muliebri, ac demum Galeni scripta ambobus uteris cotulerit: ut tandem doceatur, Galenum, ne-
 per somnium quidem muliebrem uterum unquam inspicisse, ut uaccinum duntaxat, & caprinum
 & ouillum. Insuper ipsum in libris de Partium usu aliorum Anatomicorum placitis nixum esse, ac
 proinde uterum illic uerum (quamuis interim obiter) descripsisse. In libro autem de Uteri resectione
 humano capiti equina ceruicem adiecisse, atque ex uaccino utero & muliebri chimeram texuisse,
 quum uaccini uteri descriptionem cum aliorum dissectionis professorum scriptis permisset. Si
 itaque quis naturae operum studiosior, Graecorum imposturas uidendi cupidus haec diligenter praes-
 titerit, uaccini uteri cornua ad eum modum habere spectabit, ac si dextrum sinistrumque decre-
 piti arietis cornua radicibus, ac internis lateribus linteo simul committeret, ac cornuum radices uac-
 cino utero, quae ipsius ceruici continuatur, assimilaret, cornuum uero apices uteri apicibus con-
 ferret. Haec profecto diffusius explicatusque prosequeretur, nisi cuius promptum esset macellum
 adire, uaccinumque uteri situm, formam, magnitudinem, aliaque in partium fabrica ad amissum contem-
 plananda, intueri: aut si grauius sit parumque deceat macellum accedere, leue omnino est iubere uac-
 cinum uterum adferri, ut tanti auctoris sensa intelligatur, ac muliebri utero casu oblato, obseruet,
 quam concinne Galenus caprinum uaccinumque uterum, non autem humanum depinxerit, ac demum
 expen-

Pud. uteri ori-
 ficium cuius
 modi.

Uteri cor-
 nuu.

Galeni huma-
 nuu uteri mun-
 quam inspi-
 xisse.

expendatur qua ratione tot cotrouersae inter praecipuos uiros fuerint coactae, quod cuius ani-
 malis partem describerent, non expresserint, ipsique arbitrati sint hominis membra illorum ani-
 malium membris conuenire, quae illi potissimum sectioni accommodare solent. Atque si quis haec
 attente examinauerit, facile diiudicabit, quoties oratio alioquin satis proluxa mihi interurban-
 da esset, si perpetuo quando a Galeni placitis studio & sciens reclino, adijcerem, aut etiam rationem
 semper cur id faciam adderem, ipsius loca simul prolixè adscribes. Sint itaque muliebris uteri cornua
 dicta iam antea obtusi anguli, caprini uero & uaccini & ouilli uterorum cornua apices illi arietum
 cornibus undecumque simillimitate non apices solus, sed fundi uteri in illis animalibus tota pars,
 quam gemina esse, et si longo intervallo connexa inuicem sit, postea dicam. Quandoquidem Galenus
 alibi etiam totas eas partes cornua nuncupauit, quum ex quorundam etiam ueterum sententia in cor-
 nibus foetus coelesti doceret: quod non ita inepte de illis animalibus prolatum est. quemadmodum
 multo adhuc rectius de canibus & fuis, qui uterum statim a fundi ipsius orificio, ita in duas
 partes diremptum gerunt, ac si indidem a medio maxime diduceres, illosque digitos uteri partes
 esse fingeres, quae in non praegnantibus recta quodammodo ducuntur, & in apice mucronem uel sen-
 sim non secus desinunt, quam si recta, non autem obliquata essent cornua: in utero autem gerentibus
 quasi arietis cornuum modum, & haec quoque inlestitur. Porro ne latius expatiatur oratio, eorum
 animalium uteris neglectis, nunc muliebris uteri magnitudinem aggrediamur, quam modo antea
 in situs uteri descriptione utrumque expressimus, neque fundi quoque moles magis quam uentricu-
 li apte describi potest, ut qui pro contenti foetus seminis uel quantitate distendatur, contrahaturque.
 Praeterea idem quoque de ceruice censendum est, quae modo uarie complexa rugosaque conuenit,
 modo in coitu (quamuis non semper aequè promptè) pro penis, in partu autem pro foetus mole, di-
 stenditur. Et quemadmodum latitudo ceruici eadem non est, ita quoque neque longitudo, nam nobis
 uterum inter dissecandum attollentibus, in miram longitudinem ceruix porrigitur. adeo ut non
 minus ridiculum sit, uteri ceruicis longitudinem uel latitudinem, quam penis describere: quamque
 is minus adhuc quantitate quam illa differat. Quinetiam uteri ceruix pro mulieris libidine turgi-
 dior, angustiorque & directior (praeterquam quod alijs natura sit strictior) efficitur, ac proinde etiam
 haud miror omnes quodam digitorum numero eius longitudinem describere aggressos, inter se
 pugnare, & hunc a pudendo ad fundi sinum undecim, illum duodecim, istum plures, alium pau-
 ciores digitos enumerare, & quod omnium absurdissimum est, parem cum non praegnantibus fundi
 longitudinem atque ceruicis statuere. Praeterea uterus in eum modum a peritoneo ligatus penderet,
 ut ipsius fundus sursum & deorsum plus minus in coitu seleducere, ac ad penis lumen tanquam
 animal quoddam, ut & Plato dicebat, dehiscere possit. Quam interim uetulis, & ijs quae saepius
 pepererunt, aut rudius ab obstetricibus in secundarum euulsione fuerit tractata, fundi os in pu-
 dendum quasi depedat, ac proinde breuissima implexaque in illis ceruix uideat, quam inter secundum
 sursum tracta, aut alias in uenetibus intro protrusam, insigniter producere integrum est. Quod
 autem puellis uteri fundus minor sit, quam illis quae iam diu coiere, aut aliquando uterum gessere,
 etiam alijs proditum est Anatomicis: quam in his omnibus testium fere modo ita fundus uariet,
 ut nulli ipsius molem, quemadmodum neque uesciae etiam, priuatim circumscribere queam. Vigesima
 septima tamen praesentis libri figura, eam uteri magnitudinem exprimit, quae frequenter in non
 praegnantibus, & praecipue in huius anni collectione Patavii occurrit. Fundus enim multo mi-
 nor est, quam dissectionum rudis sibi facile persuaderet. Quod uero Anatomicos professoribus,
 etiam menstruae purgationis occasione, fundi uteri magnitudinis differentia ponatur, legi quidem,
 quando uterum sanguine turgentem, & paulo post menstruum sanguinem repurgaturum, grandio-
 rem illo esse docet, qui nuper uniuersum sanguinem, quem mensis intervallo asservari sensim arbitra-
 mur, excreuit. Verum haec ex parte nunquam mihi se obtulit uteri differentia, & de sanguinis illius
 collectione purgationisque suo loco ad praesentis Capituli finem quaedam subiiciam. In uteri etiam sub-
 stantia, non minus quam in describenda ipsius magnitudine, dissectionis professores grauiter
 dissentiunt, atque adhuc multo magis in ipsius tunicarum numero, & deinde in uenarum arteriarum &
 neruorum uteri ortu & implexu. Mihi (ne illorum falsis ac imaginatione plerumque coactis dogma-
 tibus enarrandis prolixè haeream) non praegnantium fundi substantia conspicitur nervea, membranae uel
 sed crassa admodum, compactaque, neque nimium dura, & non ad amissum, ut cetera quae generatim
 nervosa dicuntur, candida, sed carneum aliquid praeseferens. Quod autem in praesentia nervosam
 substantiam, non quae frequentibus cerebri aut spinalis medullae nervis intertextitur uocet, sed eam
 neruorum materiam, quae ligamentis, tendinibus, ac illis qui proprie nervi nuncupantur substantia
 (quam non uirtuti) respondet, neminem ambigere reor. Haec uteri substantia, aequalis duritia, con-
 tinuata passim est, nisi fortassis ad fundi foramen paulo durior collectiorque euadat. In exteriori
 huius substantiae superficie, uenae obscurae, gracilesque, sed admodum frequentes integro adhuc ute-
 ro excurrere uidentur, quae inter internam externamque uteri tunicam porrigunt. Sunt enim duae uteri
 tunicae,

In lib. de Se-
 ctione ueteru.

Muliebris
 uteri magni-
 tudo.

Uteri fundi
 substantia.

Uteri tunicae.

y 3 tunicae,